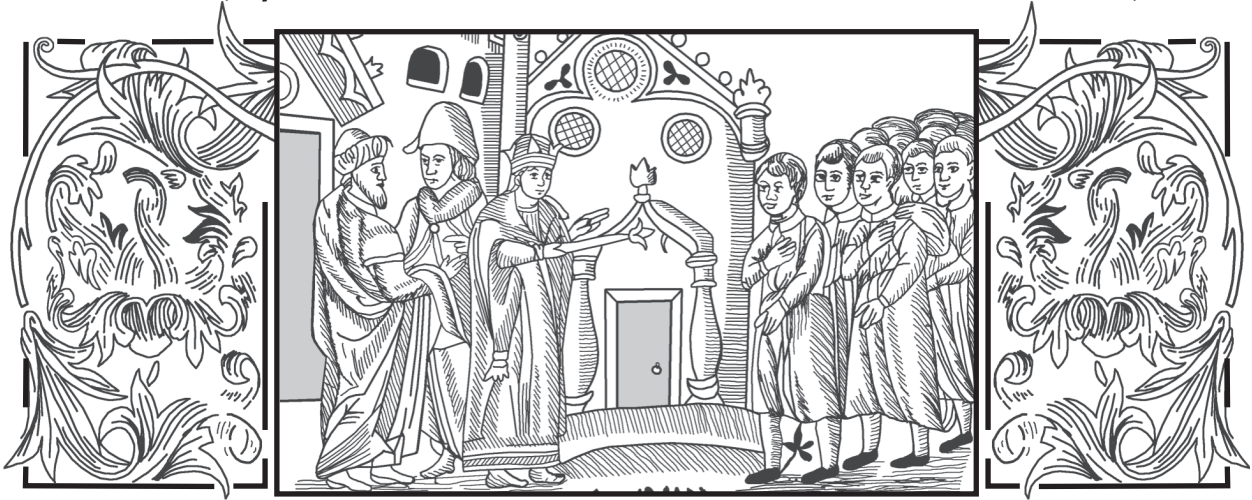

КОНСОРЦІУМ МОЛОДИХ ПСИХОЛОГІВ ХАРКІВЩИНИ

«Соціально-психологічний діалог як інструмент допомоги людям, які опинились у кризових життєвих ситуаціях»

круглий стіл,

Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
29 березня 2017 р.

Учасники круглого столу обговорювали результати реалізації проектів «Консорціум молодих психологів Харківщини», який реалізувався громадською спілкою «Харківський університетський консорціум», та «Інклюзія соціально вразливих підлітків і молоді: формування життєвого шляху особистості у нових умовах», який реалізувався громадською організацією «Асоціація молодих професіоналів «КЛАС». Проекти були реалізовані за фінансової підтримки Deutsche Gesellschaft fuer Internationale Zusammenarbeit (GIZ) та за сприяння Харківської обласної державної адміністрації.

Круглий стіл розпочався з привітального слова Д.С. Ткачова, координатора проектів GIZ в Харківській області.

Президент Харківського університетського консорціуму Л.О. Белова привітала учасників круглого столу, зазначивши, що дані проекти мають важливе соціальне значення для Харківського регіону, де сконцентрована велика кількість громадян, які перебувають під впливом наслідків АТО та потребують фахової психосоціальної підтримки.

До присутніх також звернулися заступник директора Департаменту науки і освіти ХОДА О.О. Труш та голова громадської організації «Асоціації молодих професіоналів «Клас»» Є.В. Духопельников.

Підсумовуючи результати круглого столу, Ткачов Д.С. наголосив, що успішна реалізація обох проектів забезпечила надійну платформу для ефективної реалізації проектів в сфері психосоціальної підтримки та менеджменту конфліктів в Харківському регіоні і, при необхідності, за його межами. Пропонуємо деякі доповіді учасників круглого столу.

Соціально-психологічний діалог як інструмент допомоги людям, які опинились у кризових життєвих ситуаціях

Громадська спілка «Харківський університетський консорціум» за підтримки Deutsche Gesellschaft fuer Internationale Zusammenarbeit (GIZ) та сприяння Харківської обласної державної адміністрації реалізувала проект «Консорціум молодих психологів Харківщини».

Термін тривалості проекту з 19.12.2016 року по 31.03.2017 року.

Даний проект має важливе соціальне значення для Харківського регіону, де сконцентрована велика кількість громадян, які опинилися в тяжких життєвих умовах, пов'язаних з проведенням АТО,

та потребують фахової психосоціальної підтримки.

Головними партнерами проекту «Консорціум молодих психологів Харківщини» стали — Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, Національний університет цивільного захисту України, Харківський національний університет внутрішніх справ.

Залучення всіх партнерів до реалізації цього проекту, який здійснює ГС «Харківський університетський консорціум», надало можливість створити професійну платформу із фахівців-психологів для навчання студентів-психологів, з метою підвищення їх професійної компетентності та подальшого надання якісних соціально-психологічних послуг вимушено переміщеним особам, ветеранам та бійцям АТО, членам їх родин, а також приймаючим територіальним громадам.

Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України став пілотною площадкою у створенні спеціальної лабораторії для фахівців-психологів з метою налагодження діалогу між кризовими аудиторіями, представниками громадських організацій та представниками органів державної влади.

Всі інші партнери проекту (Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, Національний університет цивільного захисту України, Харківський національний університет внутрішніх справ) постійно забезпечують організаційну та інформаційну підтримку проекту та скоординовані дії в налагодженні навчального процесу.

На базі зазначених ВНЗ були проведені інформаційні зустрічі для студентів

психологічних факультетів. Для них була представлена презентація проекту «Консорціум молодих психологів Харківщини» та роздана «Анкета учасника проекту» з метою відбору мотивованих студентів-психологів на участь в освітньому проекті. Таким чином, до цієї платформи долучено 120 студентів-психологів.

За час реалізації проекту розроблено 40-годинну тренінгову програму, що складалася з п'яти модулів — «Емоційна компетентність як профілактика емоційного вигорання психологів», «Індивідуальна і групова робота з клієнтами, котрі пережили травматичні ситуації», «Ненасильницьке спілкування. Насилля в сім'ї. Особливості роботи з дітьми та підлітками», «Формування навичок групової роботи, складання тренінгових програм, проведення тренінгів» та «Моніторинг та нетворкінг. Ефективний діалог соціальних і психологічних служб в роботі ВПО, приймаючими громадами, ветеранами АТО та їх родинами».

Всі вищезазначені навчальні модулі орієнтовані на підвищення професійної компетентності студентів-психологів у наданні якісних послуг щодо психосоціальної підтримки особам, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Студенти-психологи разом із психологами-тренерами під час реалізації проекту провели заняття для дітей в БО «Станція Харків», у «Модульному містечку» для ВПО, а також взяли участь у Всеукраїнському проекті для родин захисників України «Родинне коло».

Відповідно завдань проекту та його мети, психологами-тренерами було також розроблено навчально-методичні матеріали та проведені індивідуальні консультації.

Перспективні напрями розвитку проекту «Консорціум молодих психологів Харківщини» полягають в подальшому навчанні студентів-психологів, проведенні ними тренінгів і семінарів для ВПО, фахівців соціальних служб та державних службовців на базі лабораторії «Психосоціального діалогу», а також у громадських

організаціях та закладах освіти під супервізією досвідчених фахівців.

Для популяризації проекту створено сторінку в соціальній мережі «Facebook» (<https://www.facebook.com/consorcium.mp/>).

Психологи-тренери проекту — Хасая Світлана, Муратова Інна, Ланько Володимир, Волосник Вікторія та Мельман Вікторія, які мають великий практичний досвід у сфері психотерапії та займають-

ся з початку проведення АТО на Донбасі волонтерською діяльністю з психологічної допомоги бійцям та їх родинам.

Тетяна Покотило,

кандидат наук з державного управління, доцент, менеджер проекту «Консорціум молодих психологів Харківщини», Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Лабораторія психосоціального діалогу як платформа для навчання та співпраці публічних управлінців і громадян в умовах соціогуманітарного розвитку держави

Розвиток української держави залежить від формування професійного середовища, здатного вирішувати завдання розбудови громадського суспільства. Одним з критеріїв рівня професіоналізації середовища в публічному управлінні є дієвий діалог між представниками органів влади та громадськості. Психосоціальний діалог створює умови для ефективного прийняття управлінських рішень, що передбачає досягнення мети та збереження партнерських взаємовідносин як в середині публічної організації, так і в умовах взаємодії з громадськістю.

Для налагодження психосоціального діалогу в публічному управлінні виникає необхідність у застосуванні при підготовці службовців публічного управління інноваційних форм навчання. В цьому сенсі важливого значення набуває залучення досвідчених і молодих фахівців-психологів. Єдиною платформою для такої співпраці стало об'єднання «Консорціум молодих психологів Харківщини», що було створено за ініціативи громадської

організації «Харківський університетський консорціум» при підтримці Німеччини (GIZ) та Харківської обласної державної адміністрації. Метою даного об'єднання є підвищення рівня професійної компетентності молодих психологів, їх сталого професійного розвитку та обміну методичними розробками. Це об'єднання містить в собі як ментальний простір, так і реальний майданчик для діалогу. А саме в рамках проекту було створено спеціальну лабораторію як осередок обміну досвідом, навчальний простір, місце для професійного розвитку та навчання як публічних службовців, так і самих психологів. Лабораторія психосоціального діалогу, що створена за результатами проекту на базі ХарРІ НАДУ, може використовуватися як платформа для навчання та співпраці як публічних службовців, так і громадян.

В межах проекту було визначено два основних напрями роботи лабораторії. Перший напрямок — це робота з людьми, які опинилися в складних, кризових життєвих ситуаціях. Другий — це соціально-психологічні послуги для керівного

складу та співробітників органів влади, державних і приватних підприємств і інших різних категорій населення.

Перший напрямок роботи пов'язаний з особливостями кризового стану регіону. Особливістю Харківського регіону є велика концентрація категорій громадян, що потребують фахової психосоціальної підтримки: вимушено переміщених осіб, ветеранів та бійців антитерористичної операції та членів їх родин, а також приймаючі громади. Своєчасне надання кваліфікованої спеціальної психологічної допомоги сприятиме соціально-психологічній адаптації та відновленню нормальної життєдіяльності громади. Роботу цю можуть здійснювати кризові студенти-психологи, що були підготовлені під час цього проекту.

Другий напрямок роботи лабораторії психосоціального діалогу пов'язаний зі спрямованістю діяльності ХарРІ НАДУ на підготовку сучасних управлінських кадрів публічного управління. За результатами досліджень виявилось, що професія управлінців належить до однієї з найбільш стресових. Так, у 2016 році Міністерство праці США разом з професійною інформаційною мережею O*NET зробили оцінку стресовості 900 професій за шкалою від 0 до 100. Управлінці, внаслідок своєї професійної діяльності, мають показник стресу на рівні 94 бали, це такий же рівень як у медсестер психіатричної лікарні. Головною причиною цього є величезна відповідальність не лише за себе, а і за свою організацію, її працівників, а якщо йдеться про публічних управлінців, то і за населення відповідного населеного пункту, відповідної території або країни в цілому.

Саме тому, на наш погляд, одним з подальших напрямів діяльності нашої лабораторії має стати її використання у професійній підготовці управлінців, яку здійснює інститут. Першим аспектом такої підготовки є як раз підвищення їх стресостійкості. Цього можна досягати через спеціальні тренінги.

Є і інший важливий аспект професійної підготовки управлінських кадрів.

Основним результатом діяльності керівника є управлінське рішення, що є, як відомо, вибором однієї з можливих альтернатив. Зазвичай часто цей вибір доводиться робити в умовах обмеженості часу та інформації, високої невизначеності, тиску з боку зовнішнього або внутрішнього середовища. І для того, щоб цей вибір, рішення, що приймається, було якщо не найкращим, то принаймні оптимальним на даний час, необхідно володіти не лише певними знаннями, а й особистісними якостями і вміннями, а саме — мислити і діяти швидко, гнучко, ситуативно, аналізуючи переваги та недоліки різних варіантів, прогнозуючи їх можливі позитивні та негативні наслідки. І в цьому також може допомогти наша лабораторія через розвиток в управлінців когнітивних і креативних якостей за допомогою спеціальних методик.

І, нарешті, третій аспект, на що необхідно звернути увагу. У назві лабораторії зазначено слово «діалог». Діалог — це завжди комунікація, і комунікація є найважливішою складовою професійної діяльності будь-якого управлінця. Для ефективної комунікації, тобто такої, що досягає заздалегідь визначених цілей, необхідно також володіти спеціальними вміннями та навичками. Лабораторія також може допомогти спочатку у визначенні таких вмінь і навичок через спеціальні тести, а потім і їх розвитку через відповідні тренінги.

Виходячи з цього, основними блоками в роботі лабораторії є психодіагностичний та тренінгово-розвивальний. Основою психодіагностичного блоку є сучасні досягнення психології управління, професійної діяльності та особистості. В діагностичний комплекс включено тестові завдання, ситуативні методики з наступним експертним оцінюванням професійних та особистісних якостей управлінців, комплекс об'єктивного психологічного аналізу стресостійкості людини (програмно-апаратний комплекс для психофізіологічної оцінки та корекції стресостійкості — «Бос-Пульс») та ком-

плекс пізнавальних і нейропсихологічних завдань для діагностики та розвитку когнітивних здібностей особистості в онлайн режимі за допомогою програмних засобів Lumos Labs. Тренінгово-розвивальний блок охоплює комплекс тренінгових програм для різних категорій публічних службовців та керівного складу органів влади, державних і приватних підприємств. Конкретними програмами є наступні: 1. Діагностика і розвиток особистісних та професійних якостей. 2. Діагностика і розвиток стресостійкості. 3. Розвиток когнітивних здібностей.

Як перспективні напрями розвитку лабораторії доцільно розглянути спільні наукові дослідження з вітчизняними та закордонними партнерами; обладнання Лабораторії комплектом «віртуальний шолом» зі спеціальним програмним забезпе-

ченням для психологічного розвантаження, тренінгів з підвищення стресостійкості, обладнання лабораторії поліграфом та проведення навчання відповідних спеціалістів.

Таким чином, лабораторія психосоціального діалогу, що створена на базі ХарРІ НАДУ, може і має посісти важливе місце як при наданні допомоги громадам та кризовим категоріям населення регіону, так і у професійній підготовці управлінських кадрів з метою підвищення ефективності їх діяльності.

Олена Крутій,

доктор наук з державного управління,

професор,

Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

31 березня 2017 р. відбулося урочисте підведення підсумків проекту «Консорціум молодих психологів». Проект «Консорціум молодих психологів Харківщини» реалізований Харківським університетським консорціумом за фінансової підтримки Deutsche Gesellschaft fuer Internationale Zusammenarbeit (GIZ) та сприяння Харківської обласної державної адміністрації. Проект тривав з 19 грудня 2016 року по 31 березня 2017 року.

Урочистий захід відкрила Л.О. Белова, президент Харківського університетського консорціуму. Вона наголосила, що даний проект є унікальний, бо вперше об'єднав вищі навчальні заклади з метою створення об'єднуючої платформи для підвищення професійної компетентності майбутніх психологів та подальшого надання ними якісних соціально-психологічних послуг ВПО, ветеранам та бійцям АТО, членам їх родин, а також приймаючим громадам.

120 студентів-психологів із чотирьох провідних вищих навчальних закладів Харківщини (ХНУ ім. В.Н. Каразіна, НПУ ім. Г.С. Сковороди, НУЦЗ України, ХНУВС) взяли участь у тренінговій програмі, що складалася з п'яти модулів, опанували компетенції, важливі для надання психологічної допомоги та провели заняття для дітей в БО «Станція Харків», у «Модульному містечку» для ВПО, а також взяли участь у Всеукраїнському проекті для родин захисників України «Родинне коло».

Із отриманням сертифікатів учасників поздоровили заступник голови — керівник апарату Харківської обласної державної адміністрації А. В. Бабічев, ректор Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна В. С. Бакіров, координатор проектів GIZ у Харківській області Д. С. Ткачов та інші почесні гості.

